Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2026–2027

36 180 **Doen waar Nederland goed in is – Strategie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking**

31 793 **Internationale klimaatafspraken**

Nr. 233 **BRIEF VAN HET PRESIDIUM**

Aan de Leden

Den Haag, 30 september 2026

Het Presidium legt hierbij, conform artikel 7.35 lid 2 van het Reglement van Orde, aan u voor het verzoek van de vaste commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking bij brief van 7 september 2026 om advies te vragen aan de Wetenschappelijke Klimaatraad inzake buitenlandse handels- en investeringsbeleid en klimaattransitie.

Het Presidium stelt u voor in te stemmen met het bijgevoegde verzoek en dit door te geleiden aan de Wetenschappelijke Klimaatraad.

De Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal,
Van Campen

kst-36180-233
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2026

BIJLAGE 1

BRIEF VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan het Presidium,

Den Haag, 7 september 2026

Namens de leden van de vaste commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking verzoek ik u aan de Kamer voor te stellen om een adviesaanvraag bij de Wetenschappelijke Klimaatraad in te dienen over het bieden van inzicht in en het geven van advies over het spanningsveld tussen het Klimaatakkoord van Parijs en de belangrijkste handelsverdragen en handelsregels van de WTO.

In de bijlage treft u een uitgewerkte vraagstelling aan.

Ik verzoek u te bevorderen dat de Kamer hierover op korte termijn een beslissing neemt.

De wnd. griffier van de vaste commissie,
Van der Leeden

BIJLAGE 2

In een verkennend gesprek met de voorbereidingsgroep van de commissie BHO hebben medewerkers van de Wetenschappelijke Klimaatraad aangegeven dat de WKR de adviesaanvraag zowel inhoudelijk als qua capaciteit kan opnemen in haar werkprogramma.

De Wetenschappelijke Klimaatraad wordt verzocht inzicht te bieden in het spanningsveld tussen het Klimaatakkoord van Parijs (binnen het VN-verdrag inzake klimaatverandering) en de belangrijkste handelsverdragen en handelsregels van de WTO en verzoekt advies uit te brengen over hoe Nederland hier mee om kan gaan, met aandacht voor de volgende deelvraag:

- Op welke manier vormen EU-handelsverdragen en WTO-verplichtingen een belemmering of een kans voor het Nederlandse en Europese klimaatbeleid en het nastreven van de doelen uit het Akkoord van Parijs?

Deelvragen die de aandacht behoeven:

- Wat zijn de duurzaamheidsbepalingen (zoals ISDS) in de verschillende belangrijke handelsverdragen, Mercosur, CEPA, CETA en de handelsverdragen met India en Afrika en wat is de werking daarvan in de praktijk?
- Hoe verhouden de handelsverdragen en handelsregels van de WTO zich tot het Akkoord van Parijs en op welke wijze verhouden deze zich in juridisch opzicht tot elkaar wanneer bepalingen met elkaar op gespannen voet staan? Met aandacht voor de hiërarchie of nevenschikking van deze verdragen en de wijze waarop een juridisch geschil wordt opgelost.
- Welke mogelijkheden ziet de Wetenschappelijke Klimaatraad voor de Kamer, binnen het spanningsveld van handelsverdragen die een Europese aangelegenheid zijn en de eigenstandige positie van Nederland in klimaatverdragen?

Voorbeelden van positieve doorwerkingen van handelsverdragen en WTO-verplichtingen op klimaatbeleid:

- Brussels effect: EU-milieustandaarden (pesticiden, duurzaamheid, CBAM) werken via marktmacht door in derde landen. Wie op EU-markt wil verkopen, moet zich aan hoge standaarden houden. Dit tilt de ondergrens op wereldmarkt.
- Duurzaamheidsbepalingen in verdragen: Moderne EU-verdragen bevatten sustainability chapters met verplichting tot Parijsakkoord en ontbossingsbescherming. Formeel bindend, zij het zwak afdwingbaar. Voorbeeld: EU-Mercosur bevat expliciete ontbossingsdoelstellingen.

Waar liggen juridische beperkingen en waar is ruimte voor beleidsmaatregelen op het gebied van voedselproductie, gewasbescherming en milieustandaarden?

Voorbeelden van beperkingen en negatieve doorwerkingen van handelsverdragen en WTO-verplichtingen op klimaatbeleid:

- Marktdruk tegengesteld aan klimaatdoelen: Tariefverlagingen in handelsverdragen verhogen handelsvolume van CO_2-intensieve sectoren (rundvlees, landbouw). Dit werkt klimaatdoelen tegen.
- Voorbeeld: Mercosur-tarieven op Zuid-Amerikaans rundvlees stimuleren omvangrijkere importen, terwijl deze sector matig efficiënt is en ontbossing drijft.
- Handelsverdragen bevatten clausules die nationale beleidsvrijheid inperken.

- Voorbeeld: ISDS, geschillenbeslechting die het mogelijk maakt voor bedrijven om klacht tegen een overheid te starten met grote financiële consequenties. In praktijk kan dit een chilling effect hebben.
- Inconsistentie export-import:EU exporteert pesticiden met verlaagde tarieven, importeert vervolgens voedsel geproduceerd met dezelfde middelen. Beleid stuurt tegen zichzelf in.
- Zwakke afdwingbaarheid: Sustainability chapters hebben geen rechtspraak. Geschillen worden onderhandeld, niet opgelost. Handhaving ontbreekt praktisch. Voorbeeld: Mercosur ontbossing – geen sluitingsmechanisme als verplichting wordt geschonden.